

РОЗВИТОК І СТАНОВЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ ЯПОНІЇ

Кривогубченко К. – ст. 3 курсу, гр. ОПвн-31
 Науковий керівник – к.е.н., доцент Ясишена В.В.
 Вінницький навчально-науковий інститут ТНЕУ

Економіка Японії – одна з найрозвиненіших економік світу. За розміром ВВП і обсягом промислового виробництва Японія займає 3-є місце серед країн світу після США і КНР. Вона випереджає інші азіатські держави за рівнем розвитку промисловості, основні галузі якої: чорна та кольорова металургія, силове електричне обладнання, суднобудівна та автомобільна промисловість, електронне та електрокомунікаційне обладнання, приладобудування, нафтохімічна, харчова, текстильна та легка промисловість.

Наприкінці ХХ ст. в Японії стрімко зростали інвалютні резерви. Урядом була запроваджена система заходів щодо лібералізації вивозу японських капіталів за кордон. Нині вона є найпотужнішим банківським центром і міжнародним кредитором. Її частка у міжнародних позиках зросла з 5% у 1980 р. до 20,6% у 1990р. Експорт капіталу є головною формою зовнішньоекономічної діяльності. Найбільше японських капіталів у США (42,2%), країнах Азії (24,2%), Західної Європи (15,3%), Латинської Америки (9,3%).

У старій Японії бухгалтерія велася в одній книзі – Дайфукушос. У 1520 р. видається розпорядження про порядок ведення облікових книг. Перші пам'ятки, що дійшли до нас, датуються 1615 і 1634 рр. Після 1854р., зі слів Нішикави, сучасний бухгалтерський облік був імпортований до Японії одночасно з декількох країн [1, с. 378]. Цими країнами були: Англія, США, Франція, Німеччина і Росія. Вплив двох перших країн був найбільш сильним.

Переклад, трактування, розробку термінології виконав Юкичи Фукузава – перший японський бухгалтер в європейському розумінні цього слова. Кийоши Куросава писав, що книга Фукузави була настільки важливою в Японії в ранні роки ери Мейдзи, наскільки був важливий декілька сторіч раніше Трактаат Луки Пачолі в Італії. У 1886 р. виходить перша книга по історії обліку [2, с. 184].

Система бухгалтерського обліку Японії заснована на трьох взаємозв'язаних галузях права: комерційному, податковому і біржовому. У країні створена громадська колегія у справах бухгалтерського обліку на підприємствах, в якій дотримуються положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

У організаціях відповідальність за зниження витрат несе їх вища адміністрація. Особлива увага в організаціях Японії приділяється розробці систем контролю витрат виробництва. Такі системи містять перелік заходів по скороченню виробничих витрат,

регламентований порядок числення нормативних витрат на оптимальний варіант виробництва, виявлення і облік відхилень від норм по виробничих і управлінських підрозділах організації.

Японське «економічне диво» – явище стрімкого росту японської економіки з середини 1950-х років до нафтової кризи 1973 року. «Економічне диво» розпочалося приблизно у 1948р., через три роки після нищівної поразки і воєнних руйнувань, коли країна ще була під військовою окупацією. До початку 1953р. Японія досягла довоєнного економічного рівня, якщо говорити про ВВП. Відтоді вона зберегла високі темпи зростання виробництва. Протягом 1952 –1963 рр. її ВВП майже потроївся і характеризувався щорічним приростом у 9%; протягом цих же років обсяг виробництва товарів зріс у 5 разів, а споживання подвоїлося. Від початку тріумфального економічного поступу і до 70-х років Японії вдалося утвердитися в ролі могутньої промислової держави [3, с. 55].

В Японії застосовується континентальна модель обліку як у більшості країн Європи. Відповідно до цієї моделі, бухгалтерський облік регламентується законодавчо, характеризується значним консерватизмом. Орієнтація на управлінські запити кредиторів не є пріоритетним завданням обліку. Навпаки, облікова політика спрямована насамперед на задоволення вимог уряду, зокрема щодо оподаткування згідно з національним макроекономічним планом.

Позитивні зміни в економічній ситуації Японії важливі не лише для самої країни, а й для всього світового господарства. Це підтверджують деякі заяви, зроблені учасниками Всесвітнього економічного форуму в Давосі у 1999 р. Ними зокрема сформульована думка про те, що одним з найважливіших чинників оздоровлення світової економіки є покращення економічної ситуації в Японії. Позитивна динаміка розвитку Японії зумовлює суттєве зростання економік найбільш розвинених країн, без чого неможливим є стабільне, тривале зростання економік країн, що розвиваються.

Отже, хід економічних реформ в Японії на сьогодні є досить успішним. На думку більшості експертів, важливою проблемою для країни ще залишається високий курс ієни щодо долара. Дорога ієна спричиняє зменшення надходжень від експорту. Враховуючи недостатньо високий рівень внутрішнього попиту в Японії, така ситуація може значною мірою нейтралізувати позитивні складові реформування.

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку: Навч. посібник. У 2-х частинах. – Житомир: ЖІТІ, 1999. – 928 с.
2. Соколов Я.В. История развития бухгалтерского учёта. – М.: Финансы и статистика, 2009. – 367 с.
3. Енамура Н. Цукамото Х. Опыт послевоенной Японии в реформировании экономики. Вопросы экономики. 1992. № 11. – 82 с.
4. Головай Н.М. Дослідження ролі та місця бухгалтерського обліку в сучасній системі управління / Н.М. Головай, В.В. Ясипена // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – Херсон, 2014. – Випуск 5. – Ч. 4. – С. 176-178.

УДК 657.1

ВИНЕКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Крижанівська Я. – ст. 3 курсу, гр. ОПвн-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Сисоєва І.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Облікова політика у загальному розумінні являє собою сукупність прийомів і способів ведення бухгалтерського обліку активів, зобов'язань, доходів, витрат і фінансових результатів, щодо яких чинним законодавством дозволені альтернативні варіанти, а підприємствам надано право їх самостійного вибору з урахуванням особливостей діяльності та вибраної стратегії розвитку.

Значення облікової політики у діяльності будь-якого підприємств переоцінити неможливо. Воно полягає в упорядкуванні облікового процесу та лібералізації обліку на підприємстві, формуванні методики обліку окремих об'єктів, фактів та результатів діяльності підприємства на основі загальноприйнятих принципів та правил, забезпеченні порівнянності облікових даних, наданні обліку плановірності та послідовності, підвищенні ефективності організації обліку.

Деякі елементи облікової політики розглядав ще засновник бухгалтерського обліку – Л. Пачолі. Зокрема, він рекомендував способи складання різних ділових паперів, дотримуючись венеціанського способу. Л.Пачолі визначав бухгалтерський облік як самостійний метод, що базується на застосуванні подвійного запису і використовується для відображення господарських процесів, що відбувались на окремому підприємстві та за його межами. Подвійний запис Л. Пачолі трактував як систему (план) обліку, яка не може бути постійною і залежить від мети, яку ставить адміністрація [1, с.18].

Перші прояви формування облікової політики на рівні фірми пов'язують із спробами встановлення офіційних стандартів фінансового обліку в США, які були розроблені в 1929р. Окремі елементи облікової політики, як зазначено в «Теорії бухгалтерського обліку» посилення пов'язують з Дж. Меєм, який 22 вересня 1932р. в своєму листі від Американського інституту бухгалтерів до Нью-Йоркської фондової біржі виклав програму її дії, яка включала три моменти: 1) обов'язковість компанії відкритого типу подавати детальний звіт про використання ними певних методів обліку; 2) підтвердження того, що компанія дотримується цих методів; 3) аудитори повинні підтвердити, що компанії дійсно використовували методи обліку, на які вони здійснюють.

Вперше в 1934 р., коли були відсутні

нормативні акти з бухгалтерського обліку, Конгрес США доручив Комісії з цінних паперів і бірж розробити положення про облікову політику для фірм, які котирують свої цінні папери. Це доручення було викликано необхідністю навести певний порядок та забезпечити передбачуваність в практиці бухгалтерського обліку після великої кризи 1929р. І тільки набагато пізніше, національним стандартом 1972р. правила облікової політики були поширені на всі інші компанії [2, с. 110].

Стандарт з облікової політики рекомендує відображати в річному звіті найбільш суттєві процедури і методи обліку, які застосовувались підприємством з числа офіційно визнаних. Характерно, що в умовах, в основному диспозитивного правового регулювання бухгалтерського обліку офіційне визнання тих чи інших прийомів і методів обліку здійснюють у США не тільки державні органи, а й, в першу чергу, різні громадські організації, наприклад Американська асоціація бухгалтерів.

У подальшому в економічно розвинутих країнах була сприйнята ідея концепції облікової політики і прийняті нормативні акти, які вводили її в дію" [3, с. 21-22].

Сам термін «облікова політика» в міжнародній практиці був визначений в 1974 з прийняттям Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку №1 «Розкриття облікової політики».

В Україні до 90-х років XX ст. потреби у визначенні терміну «облікова політика», як і в самій обліковій політиці підприємства не виникало, оскільки за радянських часів регулювання бухгалтерського обліку здійснювалось шляхом затвердження державними органами чітких правил, положень, порядків та інструкцій з бухгалтерського обліку та звітності [4, с.46].

В період становлення ринкових відносин відбувся перехід від жорсткого до м'якого регулювання обліку. Суб'єкти підприємницької діяльності отримують можливість самостійно формувати облікову політику, застосовувати нові методики та форми ведення обліку, впроваджувати нові способи списання вартості активів на витрати виробництва та результати діяльності підприємства

Проте сам термін «облікова політика» в